



Dåp og konfirmasjon i særskilte situasjoner, veiledning

Bruk av ordningene

Dåp i særskilte situasjoner

I Den norske kirke skjer dåp som hovedregel i menighetens hovedgudstjeneste og etter Ordning for dåp i hovedgudstjenesten. Det finnes også en ordning for dåpsgudstjeneste (Ordning for dåp i egen gudstjeneste), samt ordning for nøddåp. Den norske kirke har også en ordning for hjemmedåp etter samisk tradisjon.

Ordningen for dåp i særskilte situasjoner brukes når ikke noen av disse ordningene er mulige eller aktuelle. Dette kan være situasjoner der dåpskandidaten eller foresatte ønsker dåp, men ikke har mulighet til å gjennomføre dåpen i en hovedgudstjeneste eller dåpsgudstjeneste.

Konfirmasjon i særskilte situasjoner

Som hovedregel brukes Ordning for konfirmasjonsgudstjeneste ved konfirmasjon.

Ikke alle konfirmanter har mulighet til å gjennomføre en ordinær konfirmasjonsgudstjeneste. Da kan Ordning for konfirmasjon i særskilte situasjoner benyttes.

Særskilte situasjoner

Ordningene som er utarbeidet til bruk i særskilte situasjoner skal bidra til verdighet i svært ulike sammenhenger. Til det trengs det et godt liturgisk skjønn.

Det er alltid viktig å møte den som skal døpes eller konfirmeres og deres familie med åpenhet og forståelse. Seremonien skal være forutsigbar og samtidig tilpasset den enkelte situasjon. Hva dette betyr vil variere.

Eksempler på tilpasninger kan være:

- Musikk: Dersom den som konfirmeres eller døpes er svært glad i musikk, kan musikken få god plass i seremonien. Hvor mye språk og tekst det er i sangene kan variere. Lydsensitivitet kan gjøre at sang og musikk må begrenses.
- Tid: Noen ganger kan helsesituasjoner og/eller dagsform kreve at en seremoni gjennomføres på kort tid, slik at de som ønsker det kan delta.
- Bevegelse i rommet: For noen er det ikke mulig å bevege seg til de stedene liturgien vanligvis legger opp til. Dette må tas hensyn til i planleggingen og

tilpasses lokalt (f.eks. med tanke på bevegelige elementer i kirkerommet som døpefont, kirkebenker, knelebank etc.)

- Tegn og bilder: For de som har behov for at tale og stemme ledsages av tegn, kan tegnliturgien brukes. [Du finner Døvekirkenes tegnliturgi her](#). Mange er også kjent med Tegn til tale og en [ressurs knyttet til det finner du her](#).

Noen kandidater har behov for konkrete bilder. Det er da mulig å vise bilder av selve handlingen for å bidra til mestring og forståelse.

- Forkynnelse: Ordningene for dåp og konfirmasjon i særskilte situasjoner er sentrert omkring selve dåpshandlingen og konfirmasjonshandlingen. Prekenen eller talen skal være tilpasset situasjonen. Ofte kan det bety at den skal være kort, vise til felles erfaringer (dåpssamtalen, konfirmantsamlinger) og ha en konkret artefakt som evt. også gis til dåpskandidaten eller konfirmanten (gripekors, dåpsdue, Kristuskransen e.l.)

Det liturgiske, diakonale, pedagogiske og pastorale skjønnet er avgjørende i alle slike tilpasninger.

Kirkerommet

Både dåp og konfirmasjon i særskilte situasjoner er en mindre og mer intim sammenheng enn hovedgudstjenesten eller konfirmasjonsgudstjenesten. Det vil være viktig å legge til rette for at seremonien kan være verdig, nær og høytidelig på samme tid.

I mange kirker vil det være aktuelt å flytte rundt på stoler og lage rom som gir fokus til det som skjer. Noen kirker har sidekapeller eller andre områder som rammer inn mindre seremonier på en god måte.

Dåp og konfirmasjon er kirkens og menighetens ritualer og hører i utgangspunktet hjemme i kirkerommet. I helt spesielle tilfeller vil det likevel være nødvendig å f.eks. gjennomføre dåpen eller konfirmasjonen andre steder, som hjemme eller på institusjon.

Sang og musikk

Det musikalske uttrykket i en seremoni kan skape både gjenkjennelse og avstand, og det er svært viktig å tilpasse dette til den aktuelle situasjonen. Hva kan passe og hva kan la seg gjennomføre, f.eks. ved ulik kognitiv funksjon, lydsensitivitet og musikkinteresse?

Ordningene for dåp og konfirmasjon i særskilte situasjoner kan i noen tilfeller gjennomføres uten fellessang. Det er samtidig mulighet for å både ha fellessang ved seremoniens start og avslutning, og det er mulig å legge til flere salmer og/eller

musikkingslag som f.eks. solosang. Dette gjør ordningene fleksible. Det er avgjørende med god dialog både med dåpskandidaten/konfirmanten og mellom liturg og musiker for å legge til rette en god seremoni i den enkelte situasjon.